

Glasba je časovna umetnost 3, LP film o skupini Laibach

Režiser in scenarist Igor Zupe ter scenarist Igor Bašin sta posnela tretji LP film iz serije Glasba je časovna umetnost. Film govori o prvem uradno izdanem domačem albumu skupine Laibach iz leta 1985.

07.06.2018

Dušan Mijanović

GLASBA JE ČASOVNA UMETNOST³ LP FILM

LP film Laibach je tretji v seriji dokumentarcev o ključnih ploščah, ki so pisale slovensko glasbeno zgodovino. Idejo za snemanje filma o skupini Laibach sta avtorja dobila, že ko sta končala prvi film v ciklu Glasba je časovna umetnost, ***LP film Pankrti – Dolgcajt***. »Ko smo končali *Pankrte*, smo se pogovarjali, kateri album bi bil naslednji. Moja želja je bila obdelati album ***Pljuni istini u oči***, ki sva ga nato posnela z režiserko ***Varjo Močnik***, Zupetova želja pa je bila že pred dvanajstimi

leti posneti film o skupini Laibach,« je o ideji za film, ki bo premierno prikazan v **Kinodvoru v torek, 12. junija 2018**, pojasnil soscenarist filma **Igor Bašin – BIGor**. Film je nastal v produkciji **Nord Cross Production** s koprodukcijo **Strupa, Tevefona, RTV Slovenija** in finančno podporo **Slovenskega filmskega centra**.

Igrani dokumentarec prikazuje prelomne trenutke prvih petih let skupine **Laibach**, ki je svojim delovanjem pričela junija 1980 v Trbovljah.

Rudarsko mesto je s svojimi ponavljajočimi se zvoki ključno vplivalo na zvočno podobo prve plošče. Gre za album, ki ni imel imena, naslovnico pa je krasil črni križ. Plošča, ki je bila leta 1985 izdana pri založbi **ŠKUC Ropot**, je posebna tudi zato, ker so bili takratni člani avtorji vseh skladb, vsi so aktivno sodelovali in niso najemali avtorjev-skladateljev oziroma dirigentov, kot je kasneje postala praksa zasedbe Laibach. Rdeča nit filma je gramofonska plošča, ki jo na začetku na lebdeči gramofon **MAG_LEV Audio** položi pevec skupine **Milan Fras** in skozi dokumentarec bedi nad njenim predvajanjem. Gre za lucidno povezavo domačih kreativnih presežkov preteklosti in sedanjosti.

*»Koncept projekta Glasba je časovna umetnost ima v osnovi idejo, da se v dokumentarcu odvrti celotna plošča, ki mu diktira tempo. Sprava smo izpeljali snemanje s pričevalci ter posneli igrane prizore. Ko smo imeli zbran material, pa smo se začeli ukvarjati z idejo, kako vse skupaj zmontirati, predvsem zato, ker smo imeli ogromno materiala. Tukaj je bil naš največji notranji boj, kaj skozi film pokazati in česa ne. Sploh ker se v kontekstu Laibachov veliko ve. Glede na to, da gre za prvo ploščo, ki je bila izdana v bivši državi, ali kakor v filmu pove **Dejan Knez**, da je bilo več prvih plošč, saj so v obdobju med l. 1983 in 1985 izdajali plošče pri raznih tujih založbah v Nemčiji, Belgiji in Veliki Britaniji,« je dejal Bašin. Avtorja sta s filmom želela pokazati, kako se je skupina razvijala v svojem začetnem obdobju predvsem zato, ker danes vse preveč poenostavljeno gledamo v preteklost. »Zdi se mi, da so bili principi skupine zelo drugačni od takrat prevladujočih. Ne govorim, da so bili toliko unikatni, čeprav so bili. Potrebno se je zavedati, da je bilo kar nekaj bendov v tujini, ki so bili*

podobnih njihovemu stilu in pristopu,« je povedal BIgor.

Kdor je že imel vpogled v nastajanje filmov, ve, da je filmska postprodukcija izjemno naporno delo. »Montažo smo delali z **Lukasom Miheljkom**, v njegovem montažnem studiu smo dneve in večere material obračali, postavljali, razmišljali, spreobračali, delali selekcijo ... Predvsem smo morali biti pazljivi z ritmom materiala, saj je bila tudi pri arhivu potrebna selekcija. Ko govorim o tem, da smo imeli ogromno materiala, imam v mislih pričevanja. Delali smo po principu zaobjeti ožji izbor članov Laibacha iz tega zgodnjega obdobja. V veliko radost mi je, da smo dobili izjavo očeta Tomaža Hostnika. Kar se tiče vizualnega materiala, smo izkoristili tisto, kar je že znano, poleg tega pa nam je uspelo izkopati nekaj zanimivih posnetkov. **Fritz Catlin** iz skupine **Last Few Days** je prispeval posnetke kolektiva z ljubljanske avtobusne postaje in samostana Pleterje ter fotografije prelomnega londonskega koncerta, ki, kolikor vem, še niso bile javno objavljene,« je poudaril Bašin, ki delovanje skupine spremlja od leta 1984. »Laibach sem poznal že od začetka osemdesetih, ko mi je brat (**Borut Bašin**) predstavil njihove kasete. Kot mulcu mi ni bilo najbolj jasno, za kaj gre. Zelo dobro pomnim, kako sem z mamo junija 1983 med počitnicami sedel pred televizijo in gledal TV Tednik in bil šokiran. Potem so prišle na vrsto vse te afere, sledila je prepoved imena in javnega nastopanja. Od leta 1984 pa sem začel spremljati Laibach bolj douzjetno, bil sem tudi na prvem koncertu po prepovedi, ki se je zgodil v Festivalni dvorani,« je povedal Bašin ter pribil, da se nikoli ni in se še danes nima za oboževalca skupine. Mu je pa ta film, podobno kot LP film *Pljuni istini u oči*, odkril marsikaj, česar se ni zavedal in zaradi česar skupino še bolj ceni.

BIgor je zagotovil, da namen ekipe ni demitiziranje skupine. »Ne zdi se mi, da smo razbijali mit. Kvečjemu so ga razbijali pričevalci sami. Res pa je, da smo postavljali prava vprašanja, da smo dobili take odgovore. Res je tudi, da ob preučevanju fenomenov iz preteklosti vedno poskušam priti v zaledje celi zgodbi. Rad bi se zahvalil članom Laibacha, da so bili pripravljeni govoriti, kot so govorili, in nam podali to zgodbo in nas mogoče ponesli v prostor demistifikacije. Osebno to ni bil moj namen, film

nima tega sporočila,« je dodal BIGor. »Žal filma še nisem videl, toda slišal sem same pozitivne kritike. Všeč mi je, da se v Sloveniji razvija horror žanr. Na tak način o sebi Laibach še ni govoril, kar bo zagotovo prispevalo k temu, da bo mit o skupini še dodatno zrasel,« je pojasnil ustanovni član skupine Dejan Knez, ki trenutno snuje radikalno glasbo znotraj projekta **Der Sturm**.

Za konec je BIGor, ki mu je žal, da so zaradi omejenega prostora nekatera pričevanja izpadla, predvsem zgodbe o turneji **Ocupate Europe Tour** ter prvi turneji (LJ, BG, ZG), ki je skoncentrirana zgolj na zgodbo **zagrebškega Bienala**, povabil ljubitelje glasbe in filma, da si ogledajo film in vstopijo v svet zgodnjih osemdesetih, ki se nam danes mogoče zdi mitski in nekoliko pretirano favoriziran. Poskusijo naj doumeti, kako izgleda, ko se, tako kakor Laibach, lotiš neke novotarije.

Glasba je časovna umetnost 3, LP film Laibach – napovednik

